

Інга ДОЛГАНОВА
Олексій КРАВЧУК

ЖИВИЙ КОНТАКТ ЛЮДЕЙ І ЛЯЛЬОК

(V Міжнародний фестиваль театрів ляльок “І люди, і ляльки – 2019”)

Олексій Кравчук

Світлина вгорі: сцена з вистави “Пустостан” М. Пиесьлюги. Львівський академічний театр естрадних мініатюр “І люди, і ляльки”. Режисер – Олексій Кравчук, художники – Оксана Россол, Олександр Сергієнко.

Цього року Львів ун’яте приймав гостей та учасників Міжнародного фестивалю “І люди, і ляльки”. Як завжди, цей форум зібрав артистів, режисерів, театрознавців з різних куточків України та з-за кордону. Хоча він проводиться насамперед для лялькарів, його унікальний формат передбачає і участь драматичних колективів.

Чимало яскравих подій відбулося за роки існування фестивалю. Пригадується і мандрівний театр, що рушив дорогами Львівщини, і феєрична “Пікова дама” Олега Жюгжуди, і елегійно-витончені вистави Сергія Брижана – “Лесині листи”, “Стара вітряниця”, “Золоторозий олень”, і чарівні “Казка про королів”, “Егле – королева вузів”, “Дві сестрички на кінцях містка” литовського “Stalo teatr”, і експерименти Паневежського театру на колесах, і різнопланові й неоднозначні постанови самих господарів, театру “І люди, і ляльки”... Їх було чимало – таких несхожих, неординарних, які запам’яталися надовго.

Склад цьогорічних учасників фестивалю розширився за рахунок того, що Львівський обласний театр ляльок надав своє приміщення для проведення з’їзду “UNIMA-Україна”, української філії відомої Міжнародної організації лялькарів, де зібралось чимало професіоналів найвищого гатунку. Тож аудиторія V Міжнародного фестивалю “І люди, і ляльки” була як ніколи представницькою, різноманітною та фаховою.

Фестивальна програма вабила гармонійною збалансованістю. Поруч з постійними учасниками із Закарпаття,

Ріографар
Роман Негуновський

Хмельницького, Черкас з'являлися нові – так, скажімо, глядачі вперше познайомилися з таким екзотичним явищем, як Національний театр Албанії. А ті колективи, які вже припали до вподоби і певною стилістикою, і яскравими акторськими роботами, могли вразити абсолютно незнайомими своїми гранями. У зовсім новому вигляді постав “Stalo teatr”: хоча принципи взаємодії з речами (надання знайомим побутовим предметам інших якостей) начебто залишалися ті ж самі, ефект виявився несхожим.

Своєрідним відкриттям стала вистава для найменших глядачів “Стук-грюк”, запропонована Львівським обласним театром ляльок. І зовсім не про дитячі проблеми змушували замислитися постанови “Пустостан” львівського театру “І люди і ляльки”, “Натюрморт” харківського Малого театру маріонеток, “Друга кімната” варшавського “Unia Teatr Niemożliwy”.

А скільки чудових хвилин подарували Рівненський академічний театр ляльок з його талановитою виставою “Пливе човен, казок повен”, Київський приватний театр ляльок “Равлик” з жартівливими “Українськими пере-співами”, Хмельницький академічний обласний театр ляльок з похмуро-епічним “Тесеєм і Аріадною”...

Як вдається за таких, здається, не дуже сприятливих умов, уже п'ять років утримувати на плаву цей театральний човен? Про це й розмовляємо з організатором і художнім керівником фестивалю Олексієм Кравчуком.

Сцени з вистави “Натюрморт” В. Дзеха.
Режисер – Валерій Дзех, сценограф – Кіра Бова.
Малій театр маріонеток (м. Харків).

Сцени з вистави "Білосніжка... Або хто на світі всіх гарніший в гаражі" В. Шоблінскайте.

Режисер – Сауле Дегутіте, сценограф – Сауле Дегутіте. Stalo Teatras (Настільний Театр), м. Вільнюс

Фотографія
Роман Негунович

Інга Долганова: Як на мене, будь-який фестиваль, який проводиться вперше – це результат ентузіазму, героїзму... Називай, як заманеться. Але якщо він відбувається вже вдруге, втретє, вчетверте, вп'яте... Це вже сила волі організаторів, результат постійних, системних зусиль. Чи ви додали б до цього ще якісь фактори?

Олексій Кравчук: Навіть не знаю... Я думаю, так доля просто розпорядилася, що фестиваль ми проводимо. І якось зірки зійшлись. А нам усім, хто поруч, просто треба долучатись до цього – та й усе. І робити те, що кожен може робити. Тоді й буде фестиваль розвиватися.

І. Д.: Ну, я так розумію, що і певна підтримка у вас є, так? Постійні партнери, різні сценічні майданчики задіяні.

О. К.: Так, а чого нам ділитись, чому не бути разом? У нас у центрі Львова багато театрів. І, Богу дякувати, ми з ними співпрацюємо дуже добре. Там і театр Лесі Українки, і Обласний академічний театр ляльок, і Перший театр для дітей та юнацтва, і театр Леся Курбаса... Вони всі допомагають. Тому будь-яке питання ми намагаємось вирішувати з директорами, і ще ніяких серйозних проблем не було.

І. Д.: Ось уже п'ять фестивалів позаду. Сформувалася навколо них група постійних друзів, які бувають щоразу. Чим важливі подібні контакти?

О. К.: Найперше завдання фестивалю полягало в тому, щоб мали змогу зустрітися й спілкуватися лялькарі, які працюють постійно в Україні. Це і Сергій Брижань (Хмельницький), і Ярослав Грушецький (Черкаси), і наші прекрасні друзі з Луцька, Рівного... На жаль, ми не завжди можемо запросити й прийняти всіх, кого хотілося б. Наприклад, набагато частіше варто було б зустрітися з Харківським театром ляльок ім. В. А. Афанасєва, Оксаною Дмитрієвою. І щоб ми подивилися вистави одне одного й побачили, що робимо, як робимо. Тому що в театрі ляльок сьогодні є різні тенденції. Дехто каже – мовляв, нам треба гроші заробляти, ми їздимо по школах, по садочках і т. д., тож і вистави у нас мають бути відповідні. Це одна лінія, далеко не завжди цікава в художньому плані. А є інша – спектаклі, які хочеться бачити, які цікаві для мистецького середовища. Нещодавно подивився на фестивалі “Інтерлялька” в Ужгороді чудову виставу Оксани Дмитрієвої, зроблену у Паневежесі – “AnderSon” (“Сни Андерсена”). Це прекрасна робота, споглядальна, вишукана. І хочеться, щоб ми вийшли з замкненого “комерційного” формату, який, в принципі, не потрібен, і більше ставили собі мистецькі задачі. І, відповідно, ру-

*Сцени з вистави “Кіт у чоботях” Р. Гребенюка, за Шарлем Перро.
Режисер – Роман Гребенюк, художник – Віктор Нікітін.
Дніпровський міський театр ляльок.*

хались далі, скільки можна. І не соромилися вчитись один у одного і бачити прекрасне один в одному.

І. Д.: Формат фестивалю доволі незвичний: “І люди, і ляльки” – тобто, в гості до вас потрапляють і драматичні театри, так? А чому так було задумано? Щоб лялькарі отримали якісь імпульси і від драматичного театру?

О. К.: Це хитрий-мудрий Олег Новохацький так заклав. Він назвав наш театр “Люди і ляльки”. І, відповідно, дав нам право і драматичні театри запрошувати теж. Просто дуже хочеться бачити справжнє мистецтво. Бо не завжди можна не те щоб довіряти... Бо в мистецтві все суб’єктивне, і будь-яка річ робиться тільки через власний досвід. Але хочеться мати певні критерії. Тому й беруть у нас участь такі майстри, як Андрій Бакіров. Люблю його як режисера і талановиту особистість, як людину, котра такі фантастичні речі несе в собі! Неймовірні художні рішення, властиві саме драматичному театру. Запрошую, безумовно, Театр Курбаса, Володимира Кучинського – мені дуже подобається те, що він робить. Прекрасний “Театр 19”, Ігор Ладенко, я давно мріяв їх знову

Сцени з вистави “Тесеї і Аріадна”. Інсценізація С. Брижаня за давньогрецьким мітом. Режисер – Сергій Брижань, сценограф – Михайло Ніколаєв. Хмельницький академічний обласний театр ляльок.

побачити. Суми також у нас були, театр Щепкіна, Сіверодонецьк...

І. Д.: Якщо повернутись до цьогорічного фестивалю... Зрозуміло, що кожна вистава була цікавою по-своєму, але які залишили найяскравіші враження?

О. К.: У кожному театрі є щось хороше, щось прекрасне. І в кожному театрі є якісь "провалинки", але про них не хочеться говорити, бо вони в кожного є. На мене велике враження справила вистава "Друга кімната" з Польщі, "Звірячі історії" "Театру 19", безумовно, – мені подобається, що хлопці роблять, як вони рухаються, як вони працюють. "Stalo teatru" – ми з ними давно приятелюємо. І мені завжди імпонує їхня естетика, їхній пошук. Вони якось так вміють говорити своєю особливою мовою, дуже своєрідно. Мені цей театр нагадує живопис. А живопис завжди має якісь доторки до душі. Нехай я чогось не розумію, але відчуваю, що мене це "чіпляє".

І. Д.: Була на фестивалі й ваша вистава, яка викликала у мене великий інтерес – "Пустостан". Чим вона важлива для театру?

О. К.: Я задоволений тим, що ми зробили. Бо вистава є для нас вкрай важливою. Коли взяли цей матеріал, я вже в часі репетиції усвідомив, що не всім він сподобався, навіть у театрі. І коли стали працювати над ним, відкрилися в ньому якісь такі дуже тонкі речі. Думаю, що для театру така робота є необхідною.

І. Д.: Олексію, уявіть, що ви проводите вже, принаймні, десятий або двадцятий фестиваль. Знаєте,

дати вводять формулу "The best". Тобто, запрошують найкращі вистави попередніх фестивальних років і до цього додають, як "вишеньку на торті", якісь гучні імена... Якщо б вам зараз запропонували будь-які кошти для проведення фестивалю, кого б Ти запросив?

О. К.: Я би запросив Резо Габріадзе з його виставами. Напевне, я колись дочекаюсь цього моменту, бо, на жаль, зараз цього не можна зробити. Привіз би Яну Туміну. Засновника "Театру на колесах" Антанаса Маркуцкіса з Паневежиса, Олега Жюгжду запросив би, він мені дуже подобається. Безумовно, запросив би Оксану Дмитрієву, головну режисерку Харківського театру ляльок. Головних режисерів Могильовського та Брестського театрів ляльок Ігоря Казакова й Олександра Янушкевича. Напевно, так. Ну і Філіппа Жанті запросив би))). Я б запросив цих людей на фестиваль, якби у мене була б така можливість. Сподіваюся, вона обов'язково буде.

І. Д.: Що ж, і не заперечиш – прекрасний вибір! На такий фестиваль обов'язково приїдемо!

Сцена з вистави "Пустостан" М. Пиєсьлюги. Львівський академічний театр естрадних мініатюр "І люди, і ляльки". Режисер – Олексій Кравчук, художник – Оксана Россол, Олександр Сергієнко.

Світлини до статті – Роман Геринович.